

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

dla zadania pn.:

***„WYKONANIE WERYFIKACYJNYCH ARCHEOLOGICZNYCH
ROZPOZNAWCZYCH BADAŃ POWIERZCHNIOWYCH NA TRASIE
PLANOWANEJ BUDOWY OBWODNICY LIMANOWEJ W CIAGU
DROGI KRAJOWEJ NR 28
WRAZ Z OPRACOWANIEM WYNIKÓW BADAŃ”***

Kraków, marzec 2026 r.

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1.1. Przedmiot zamówienia

Przedmiotem zamówienia jest wykonanie archeologicznych rozpoznawczych badań powierzchniowych na trasie planowanej budowy obwodnicy Limanowej w ciągu drogi krajowej nr 28, wraz z opracowaniem wyników badań.

Powyższy obowiązek został nałożony zgodnie z *Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. 2022 poz. 840 ze zm.)* przez Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dalej: MWKZ) na podstawie decyzji znak: ZA.I.5183.54.2026.MBN z dnia 18.02.2026 r., wskazującej zakres i rodzaj badań (załącznik 1 do OPZ).

Inwestorem przedsięwzięcia jest Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, reprezentowany przez pełnomocników z Oddziału GDDKiA w Krakowie.

Przedmiotowa inwestycja będzie realizowana na odcinku o długości 5,2 km zgodnie z zapisami decyzji Burmistrza miasta Limanowa o środowiskowych uwarunkowaniach znak: ZP.6220.9.2023 z dnia 07.11.2023 r. (załącznik 5 do OPZ).

Teren, na którym należy wykonać badania archeologiczne w liniach rozgraniczenia przedmiotowej inwestycji drogowej, nie znajduje się w dyspozycji Zamawiającego.
Ewentualne roszczenia odszkodowawcze spowodowane wejściem na teren działek leżą po stronie wykonawcy badań.

Przedmiotowe badania będą prowadzone w uwarunkowaniach środowiskowych niewymagających dodatkowych zabezpieczeń, rozwiązań oraz zgód stosownych organów administracyjnych.

1.2. Cel zamówienia

Przedmiotowe zamówienie ma na celu wykonanie kwerendy archiwalnej oraz weryfikacyjnego rozpoznania powierzchniowego i analizy danych lotniczego skaningu laserowego (LIDAR) obszaru w granicach przygotowywanej do realizacji inwestycji. Kwerenda i rozpoznanie mają obejmować: teren znajdujący się na całym obszarze pasa planowanej inwestycji, co najmniej 100 m od osi drogi w każdą stronę lub od osi dróg dojazdowych oraz zjazdów na węzłach i skrzyżowaniach oraz istniejące zabytki i obiekty o charakterze kulturowym i sakralnym.

Realizacja rzeczowego zamówienia oprócz wykonania szczegółowej kwerendy archiwalnej ma również na celu przeprowadzenie archeologicznych badań powierzchniowych, które

pozwolą na weryfikację zasięgów archiwalnych stanowisk archeologicznych, wykrycie nowych stanowisk oraz wytypowanie do dalszej weryfikacji potencjalnych stanowisk archeologicznych. Podczas weryfikacji terenowej ma zostać również wykonana pełna i szczegółowa inwentaryzacja istniejących obiektów zabytkowych oraz obiektów i punktów o charakterze kulturowo-sakralnym, zlokalizowanych w kolizji lub bezpośrednim sąsiedztwie przygotowywanej inwestycji.

Wykonanie poniższego zamówienia ma na celu wskazanie jak najpełniejszego zakresu koniecznych do zrealizowania prac archeologicznych oraz opracowanie dalszego sposobu postępowania z istniejącymi w kolizji zabytkami.

II. ZAKRES RZECZOWY ZAMÓWIENIA:

1. Uzyskanie pozwolenia właściwego terytorialnie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dalej WKZ) na prowadzenie archeologicznych rozpoznawczych badań powierzchniowych.

UWAGA: W związku z tym, że grunty, na których należy wykonać badania nie znajdują się w dyspozycji Zamawiającego, Wykonawca musi liczyć się z dłuższym okresem potrzebnym na wydanie przez WKZ przedmiotowych pozwoleń.

W zależności od obranej opcji, w celu uzyskania pozwolenia na badania, Wykonawca powinien uzyskać zgody odpowiednich gmin na wywieszenie stosownych informacji o planowanych badaniach lub WKZ wywiesza w siedzibach urzędów gminnych informację o wszczęciu postępowania o udzielaniu pozwolenia (po uzyskaniu wniosku od Wykonawcy) na okres 14 dni.

2. Przeprowadzenie archeologicznych badań powierzchniowych na całym obszarze pasa planowanej inwestycji na obszarze województwa małopolskiego, co najmniej 100 m od osi drogi w każdą stronę lub od osi dróg dojazdowych oraz zjazdów na węzłach i skrzyżowaniach¹.

Wykonawca, podczas wyboru terminu prospekcji terenowej powinien uwzględnić optymalne warunki pogodowe i wegetacyjne sprzyjające obserwacji podczas badań terenowych, pamiętając o specyfice regionalnej.

Badania terenowe należy poprzedzić kwerendą, która powinna uwzględniać pozyskanie maksymalnej ilości danych w szczególności od następujących instytucji:

- właściwy wojewódzki konserwator zabytków lub/i jego delegatury,
- właściwy wojewódzki oddział terenowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa,

¹ W związku z charakterem inwestycji oraz przebiegiem istniejącej drogi przez obszary zurbanizowane, szerokość pasa prospekcji musi zostać przez wykonawcę dopasowana indywidualnie do istniejących warunków terenowych

- muzea regionalne, zwłaszcza te o profilu archeologicznym oraz regionalne izby pamięci,
- instytuty archeologii, które prowadziły badania w regionie,
- właściwe urzędy gmin (gminna ewidencja zabytków/aktualne plany zagospodarowania przestrzennego)
- archiwa państwowe, w przypadku stanowisk z czasów historycznych i współczesności.

Kwerenda powinna uwzględniać analizę m.in. literatury archeologicznej i historycznej dla danego regionu, dostępnych map historycznych i innych materiałów kartograficznych umożliwiających lokalizację kapliczek i krzyży, pomników, mogił, pól bitewnych oraz istniejących lub nieistniejących miejscowości i cmentarzy cywilnych i wojskowych, a także karczm, młynów oraz wszelkich innych założeń o charakterze gospodarczo-przemysłowym.

3. Wykonanie opracowania archeologicznych badań powierzchniowych objętych zamówieniem zawierające w szczególności:

- 1) Opis historii, metodyki oraz przebiegu badań zilustrowany fotografiami z całego odcinka badań.
- 2) Charakterystykę geograficzno-przyrodniczą obszaru badań.
- 3) Charakterystykę historyczno-osadniczą obszaru badań, wykonaną na bazie kwerendy (uwzględniając źródła archeologiczne, historyczne i kartograficzne), obejmującą dzieje od czasów prehistorycznych. Charakterystyka winna być poświęcona lokalnym przemianom jakie są uchwytne w materiale źródłowym, a nie ogólnej historii państwa polskiego.
- 4) Charakterystykę obiektów zabytkowych, takich jak m. in. układy urbanistyczne, układy ruralistyczne, obiekty architektoniczne oraz obiekty o charakterze kulturowo-sakralnym (kapliczki, krzyże, pomniki itp.) pozostających w kolizji lub otoczeniu planowanej inwestycji, zawierającą dokumentację z oglądu terenowego oraz wykonane pomiary, opis i fotografie a także lokalizację na mapie wskazanych obiektów
- 5) Opracowanie wyników analiz ogólnodostępnych danych LIDAR (np. geoportal, portal mapowy NID)².

Szczególną uwagę należy zwrócić na elementy topografii terenu, o potencjalnym antropogenicznym charakterze, z wyróżnieniem tych, które mogą być relikdami takich obiektów jak: układy pól, szlaków komunikacyjnych, wsi, osad, działalności gospodarczej i militarnej człowieka – w szczególności fortyfikacji

² UWAGA: analizą LIDAR należy objąć cały odcinek planowanej inwestycji i jej bezpośredniego otoczenia

polowych, a także na formy jednoznacznie wskazujące na zabytkowy charakter takie jak: wały, rowy, grodziska, kurhany, megality.

Wyniki analizy należy zweryfikować w terenie. Na weryfikację terenową wyników rozpoznania potencjalnych obiektów zabytkowych składa się ogląd wytypowanych lokalizacji oraz wykonanie pomiarów, opisów i fotografii będących elementami dokumentacji.

Dla obiektów zweryfikowanych pozytywnie należy założyć karty ewidencyjne (KEZAL), zgodnie z obowiązującymi standardami (załącznik 2 do OPZ) i zaznaczyć w Dziale 15 karty, że stanowisko odkryte zostało dzięki przedmiotowej analizie, wraz z odniesieniem do dokumentacji.

- 6) Wykonanie analizy ogólnodostępnych obrazów satelitarnych z weryfikacją w terenie wytypowanych manifestacji potencjalnych nieruchomości obiektów zabytkowych. Dla obiektów zweryfikowanych pozytywnie należy założyć karty ewidencyjne (KEZAL), zgodnie z obowiązującymi standardami (załącznik 2 do OPZ) i zaznaczyć w Dziale 15 karty, że stanowisko odkryte zostało dzięki przedmiotowej analizie, wraz z odniesieniem do dokumentacji.

Każdy obiekt powinien być traktowany indywidualnie, zaś decyzja o włączeniu go do ewidencji zabytków archeologicznych powinna być oparta o studia archiwalne oraz wiedzę zawodową Wykonawcy. Należy pamiętać, że zabytkiem jest nieruchomość będąca świadectwem minionej epoki lub zdarzenia, której wartość artystyczna, bądź historyczna albo naukowa powoduje, że obiekt należy zachować ze względu na interes społeczny.

- 7) Wykaz wszystkich stanowisk archeologicznych (znanych i nowoodkrytych) wraz z zaznaczeniem ich na mapie z przebiegiem inwestycji w skali 1:5000 lub dokładniejszej, zawierający dane odnośnie:
- nazwy miejscowości,
 - nazwy gminy, powiatu i województwa,
 - nr obszaru i stanowiska wg klasyfikacji AZP,
 - położenia geograficznego,
 - numerów i obrębów działek geodezyjnych,
 - kilometrażu w pasie drogowym,
 - klasyfikacji kulturowo-chronologicznej,
 - pozyskanych lub zaobserwowanych zabytków ruchomych lub nieruchomych,
 - informacje odnośnie funkcji, datowania i przynależności kulturowej, rodzaju podłoża oraz stosownie do możliwości – charakteru, natężenia obiektów i nawarstwień kulturowych,
 - przybliżonego zasięgu stanowiska o powierzchni określonej w arach i zaznaczonego na mapie,
 - stopnia zagrożenia stanowiska planowaną budową,

- powierzchni stanowiska znajdującej się w kolizji z inwestycją określonej w arach i zaznaczonej na mapie,
- wskazań konserwatorskich w tym: uzasadniona propozycja powierzchni badawczej stanowiska wytypowanego do badań wykopaliskowych (zlokalizowanej wyłącznie w liniach rozgraniczenia inwestycji) lub uzasadniona propozycja wykonania dodatkowego rozpoznania zasięgu stanowiska innymi metodami w tym metodą sondażową (w przypadku wskazań konieczności przeprowadzenia badań sondażowych wymagane graficzne przedstawienie propozycji lokalizacji i powierzchni wykopów sondażowych),
- wskazań konserwatorskich odnośnie dalszego rozpoznania obszarów o szczególnym potencjale archeologicznym (np. uzasadnione wskazania do wykonania badań sondażowych na obszarach o uwarunkowaniach geograficzno-hydrologicznych sprzyjających osadnictwu w pradziejach), na których nie napotkano śladów dawnego osadnictwa w trakcie prospekcji powierzchniowej ze względu na brak dostępu do terenu bądź brak możliwości obserwacji (np. sady, nieużytki).

Wykaz powinien zostać wykonany w formie tabelarycznej oraz w formie katalogu zawierającego wykonaną oddzielnie dla każdego stanowiska część opisową (w tym obserwacje poczynione w trakcie prospekcji) z dołączonym zdjęciem stanowiska, wycinkiem ortofotomapy z naniesionymi liniami pasa inwestycji oraz zasięgiem stanowiska (w skali 1:5000 lub dokładniejszej).

Opracowanie ma zawierać pełne zestawienie obszarów rozpoznanych stanowisk, ze wskazaniem numerów poszczególnych działek geodezyjnych, w tym z podziałem na działki dostępne do badań wykopaliskowych bez konieczności realizacji wcześniejszych prac przygotowawczych i działki na których konieczne będzie przeprowadzenie wyprzedzająco prac przygotowawczych (wycinki, wyburzenia itp.) przed przystąpieniem do prac wykopaliskowych.

- 8) Analizę pozyskanych materiałów ruchomych z podziałem na fazy chronologiczne.
- 9) Inwentarz materiałów zabytkowych pozyskanych podczas badań w postaci tabelarycznej, zawierający co najmniej następujące informacje w poszczególnych rubrykach: indywidualny numer/kod porządkowy dla każdej pozycji inwentarzowej, dane lokalizacyjne (stanowisko archeologiczne, nr stanowiska w miejscowości, nr stanowiska na obszarze AZP, nr obszaru AZP), data pozyskania, precyzyjny opis zabytków objętych wpisem.
- 10) Zdjęcia oraz rysunki reprezentatywnych zabytków w tym dobrej jakości zdjęcia zabytków ruchomych ze skalą liniową.

Rysunki zabytków winny być wykonane zgodnie z zaleceniami zawartymi w: W. Gawrysiak-Leszczyńska, *Jak rysować zabytki archeologiczne. Podstawowe zasady dokumentacji*. Biskupin, Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, 2003.

Dopuszcza się połączenie fotografii i rysunku, np. w przypadku fragmentów ceramiki fotografia wylewu/brzuśca zestawiona z rysunkiem przekroju. Przykładowa prezentacja tak wykonanych ilustracji znajduje się w pracach: T. Morysiński, *Z problematyki badań nad średniowieczną ceramiką z Wilanowa*, [w:] J. Gąsowski (red.), *Monument. Studia i materiały Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków*. Warszawa, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, 2004, 161-174.

- 11) Karty Ewidencji Zabytków (stanowisk) Archeologicznych Lądowych (KEZAL) zgodnie z obowiązującymi standardami (załącznik 2 do OPZ).
- 12) Wnioski konserwatorskie.
- 13) Mapę w skali 1:5000 lub dokładniejszą, z zaznaczonym przebiegiem inwestycji (linie rozgraniczenia, oś, kilometraż, podstawowe dane topograficzne) oraz lokalizacją wszystkich stanowisk z czytelnym wyróżnieniem graficznym charakteru stanowisk oraz wskazań konserwatorskich (kolizja/brak kolizji, badania wykopaliskowe/dalsze rozpoznanie, zaznaczenie obszarów kolizyjnych). Dobór skali mapy (w tym wydruku) powinien uwzględnić możliwość odczytu wszystkich danych topograficznych i tematycznych).

Mapa powinna być wykonana w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej, w formacie pdf. Do nośnika z wersją elektroniczną opracowania i map należy dołączyć dane geodezyjne dotyczące lokalizacji wszystkich stanowisk oraz innych rozpoznanych podczas badań obiektów zabytkowych, lokalizację wszystkich odkrytych artefaktów oraz zapis rejestracji przejść terenu z odbiornika GPS (warstwy wektorowe w formacie SHP lub KML).

W wersji papierowej wymagane wyłącznie mapy odcinków zawierających stanowiska/obiekty zabytkowe z najbliższym otoczeniem.

- 14) Mapę orientacyjną w skali 1:25 000 z zaznaczonym przebiegiem inwestycji oraz punktowym zaznaczeniem wszystkich stanowisk z czytelnym wyróżnieniem graficznym stanowisk wraz z ich rozróżnieniem (zgodnie z zapisami w pkt. 12).
- 15) Uzyskaną dla opracowania pozytywną opinię NID oraz potwierdzenie przyjęcia opracowania przez WKZ.
- 16) Opracowanie wyników badań należy wykonać w:
 - wersji papierowej (tekst opracowania i mapy w twardej oprawie, czytelnie opisane na grzbiecie i froncie) - 3 egzemplarze, w tym 1 dla Zamawiającego, 1 dla MWKZ, 1 dla NID.

- w wersji elektronicznej edytowalnej (dodatkowo całość opracowania w jednym pliku PDF) zamieszczonej na dowolnym nośniku cyfrowym - 3 egzemplarze.

Dopuszczalne jest złożenie w pierwszej kolejności całości opracowania tylko w wersji elektronicznej, a następnie, po zaakceptowaniu jej przez Zamawiającego i NID, dostarczenie wydrukowanej wersji.

III. WYMAGANIA DODATKOWE

1. Wykonawca w ciągu 7 dni od podpisania umowy przedstawi harmonogram prac związanych z jej realizacją.
2. Wykonawca powiadomi Zamawiającego z co najmniej 3-dniowym wyprzedzeniem o rozpoczęciu prospekcji terenowej.
3. Wykonawca, własnym staraniem i na własny koszt uzyska:
 - szczegółowe dane LIDAR w formacie plików *.las,
 - potwierdzenie przyjęcia opracowania wyników badań przez WKZ,
 - zgody właścicieli nieruchomości na wejście w teren potrzebny do przeprowadzenia badań powierzchniowych.
4. Wykonawca uzyska konieczne decyzje, zezwolenia, opinie i uzgodnienia, o które wystąpi własnym staraniem i na własny koszt, z upoważnienia i w imieniu Inwestora.
5. Zaleca się, aby Wykonawca przed złożeniem oferty dokonał we własnym zakresie wizji lokalnej obszaru objętym zamówieniem.
6. Wykonawca powiadomi miejscowe Urzędy Gmin o planowanych badaniach terenowych. Ogłoszenie dla mieszkańców należy umieścić na tablicy ogłoszeń gmin na dwa tygodnie przed planowanym terminem rozpoczęcia prac w terenie.
7. Magazynowanie, konserwacja oraz dozór pozyskanych w trakcie badań zabytków ruchomych wykonawca zapewni na własny koszt i zgodnie z uzyskanym pozwoleniem.

IV. TERMIN NA WYKONANIE BADAŃ WRAZ Z OPRACOWANIEM WYNIKÓW WYNOŚI 7 MIESIĘCY OD DNIA PODPISANIA UMOWY.

V. USTALENIA DODATKOWE ODNOŚNIE METODYKI PROWADZENIA ROZPOZNAWCZYCH ARCHEOLOGICZNYCH BADAŃ POWIERZCHNIOWYCH

Prospekcja powierzchniowa wykonana powinna być w terenie zgodnie z metodyką archeologicznych prac powierzchniowych opisaną w literaturze naukowej, np.:

- Woyda S. 1975. *Archeologiczne Zdjęcie Terenu – ogólne założenia metody w oparciu o doświadczenia mazowieckie*. Wrocław, 7-35;
- Mazurowski R. 1980. *Metodyka archeologicznych badań powierzchniowych (=Polska Akademia Nauk — Oddział w Poznaniu. Seria Metodologia Nauk. 19)*. Warszawa;

- Konopka M. 1984. *Instrukcja Ewidencji Stanowisk Archeologicznych metodą badań powierzchniowych (Archeologiczne Zdjęcie Polski)*. Warszawa, 11-14;
- Jaskanis D. 1998. *Ewidencja archeologicznych dóbr kultury*. W: Z. Kobyliński (red.), *Ewidencja, eksploracja i dokumentacja w praktyce konserwatorstwa archeologicznego. (=Zeszyty Generalnego Konserwatora Zabytków. Archeologia 1)*. Warszawa, 15-45;
- Ławecka D. 2000. *Wstęp do archeologii (=Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Seria podręczników 5)*. Warszawa, 50-52;
- Kurier Konserwatorski nr 17, 2020; *Standardy prowadzenia badań archeologicznych; Cz.1 Badania nieinwazyjne lądowe*.

Za niezbędne uważa się prospekcję terenową całego terenu zleconego do badań, z uwzględnieniem takich rejonów jak: sady, nieużytki, łąki oraz obszary leśne, oczywiście z zastrzeżeniem, że są one dostępne (tj. właściciele wyrazili zgodę na wejścia). Nie traktuje się ich jako niedostępne do badań, o ile nie są ogrodzone, podmokłe lub zajęte przez gęsty młodnik (nie można na nie wejść). Obszary takie powinny zostać następnie odpowiednio i czytelnie oznaczone na mapach, a związane z tym ograniczenie prospekcji uwzględnione w sprawozdaniu.

W opracowaniu wyników badań powinny znaleźć informacje o utrudnieniach, które chociaż nie powodują trwałej niedostępności terenu do badań, jednak wyraźnie ograniczają ich możliwości (drogi, istniejąca infrastruktura techniczna, itp.).

W trakcie badań terenowych wymagana jest zasada metodycznego i pełnego przejścia terenu, stosując w dostępnych miejscach system tyraliery, z odstępami pomiędzy uczestnikami badań powierzchniowych nie przekraczającymi kilku metrów.

Na obszarach wskazujących na możliwość występowania reliktyw dawnego osadnictwa, których obserwacja jest utrudniona (np. tereny częściowo zniwelowane poprzez leśną orkę, łąki itp.) jej wyniki należy zweryfikować wykorzystując wykrywacz metali obsługiwany przez osoby posiadające doświadczenie w tego typu prospekcji.

Wyznaczanie granicy stanowiska powinno być wykonane w oparciu o lokalizację artefaktów namierzanych przy pomocy odbiornika GPS, z uwzględnieniem ukształtowania terenu (wymagana analiza potencjalnych procesów transferu/dyspersji materiału ruchomego). Współrzędne GPS punktów istotnych dla ww. analizy powinny zostać zapisane i dołączone w wersji elektronicznej do opracowania.

W trakcie prospekcji należy zbierać reprezentatywną dla stanowiska (pod względem chronologii i typologii) próbę materiału zabytkowego. Nie jest konieczne zbieranie wszystkich zabytków. W przypadku masowego występowania zabytków na powierzchni

gruntu, tak jak również w przypadku np. śladów rozoranych lub odsłoniętych w wykrotach obiektów, zasadne jest wykonanie dokumentacji fotograficznej, ilustrującej ten fakt.

Niedopuszczalne jest prowadzenie podstawowej prospekcji terenowej w okresie bujnej wegetacji roślinnej, a także w warunkach zalegającego na polach śniegu, szronu i bezpośrednio po intensywnych opadach atmosferycznych. Prospekcja nie może być prowadzona w sytuacji, gdy ujemna temperatura uniemożliwia podejmowanie z powierzchni ziemi przymarznętego materiału zabytkowego.

VI. ZAŁĄCZNIKI (wyłącznie w wersji elektronicznej)

1. Decyzja MWKZ znak: ZA.I.5183.54.2025.MBN z dnia 18.02.2026 r.
2. Kurier Konserwatorski nr 17.2020; *Standardy prowadzenia badań archeologicznych; Cz.1 Badania nieinwazyjne lądowe.*
3. Mapa z przebiegiem inwestycji.
4. Decyzja Burmistrza miasta Limanowa o środowiskowych uwarunkowaniach znak: ZP.6220.9.2023 z dnia 07.11.2023 r (zostanie udostępniona w przypadku wyboru oferty).
5. Raport oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla przedmiotowej inwestycji (zostanie udostępniony w przypadku wyboru oferty; wybrane załączniki w zakresie ochrony zabytków).
6. Mapy z planami sytuacyjnymi dla przedmiotowej inwestycji (zostaną udostępnione w przypadku wyboru oferty).